

**ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗА ЗАКОНОМ
«ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ» (2015)**

Закон «Про державну службу» (2015) визначає поняття *«державна служба»* шляхом, по-перше, характеристики цього виду діяльності як: «публічна», «професійна», «політично неупереджена» і, по-друге, викремлення основних напрямків цієї діяльності: а) аналіз державної політики на загальнодержавному, галузевому і регіональному рівнях та підготовки пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проектів програм, концепцій, стратегій, проектів законів та інших нормативно-правових актів, проектів міжнародних договорів; б) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів; в) забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг; г) здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства; д) управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням; ж) управління персоналом державних органів; з) реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством. Такий підхід суттєво відрізняється від визначення поняття «державна служба», що надавалося в Законі «Про державну службу» (1993), відповідно до якого державна служба характеризувалася як: а) професійна діяльність; б) діяльність на державних посадах; в) діяльність у державних органах та їх апараті; г) діяльність, за яку службовці одержували заробітну плату за рахунок державного бюджету. Таким чином, слід зазначити, що чинний Закон, на відміну від попереднього, передбачає широке розуміння поняття «державна служба» за рахунок виключення з критеріїв її визначення таких категорій, як: «державна посада», «державний орган», «апарат державного органу», «заробітна плата за рахунок державного бюджету». Отже, визначальним для визнання певного виду діяльності людини, як «державна служба», є: а) «публічна діяльність»; б) «професійна діяльність»; в) «політично неупереджена діяльність»; г) «діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави» за визначеними цим Законом напрямками.

Якщо визначення поняття «державна служба» через такі категорії, як «публічна діяльність» і «професійна діяльність» було характерним і для Законів «Про державну службу» 1993 і 2011 рр., то включення до її визначення таких категорій, як «політично-неупереджена діяльність» є,

певною мірою, новітнім підходом не за сутністю цієї категорії, а за законодавчою формою визначення.

Слід мати на увазі, що *неупередженість* — не безсторонність, об'єктивність, нейтральність, справедливість, чесність тощо. Отже, державний службовець зобов'язаний виконувати свої службові обов'язки: а) незалежно від партійної належності (тобто, державний службовець може бути членом політичної партії); б) незалежно від політичних переконань (тобто, державний службовець, не будучи членом політичної партії, може мати свої політичні переконання). Частина 1 ст. 10 Закону передбачає, що державний службовець повинен неупереджено виконувати законні накази (розпорядження) або доручення керівників незалежно від їх партійної належності та своїх політичних переконань. Таким чином, мова йде тільки про виконання наказу (розпорядження) або доручення керівника (безпосереднього або вишого рівня) незалежно від: а) партійної належності керівника, який видав його; б) політичних переконань державного службовця, який виконує його. При цьому, акцент у коментованій частині зроблено виключно на **законному** наказі (розпорядженні) або дорученні, тобто такому, що відповідає чинному законодавству. Державний службовець не вправі відмовитися від виконання законного наказу (розпорядження) або доручення у зв'язку із своїми політичними переконаннями, оскільки це буде явним проявом його політичної упередженості. Водночас, важливо зазначити, що ч. 1 цієї статті не охоплюється вимогою політичної неупередженості державного службовця щодо виконання своїх посадових обов'язків.

Частина 2 ст. 10 Закону передбачає заборони (не має права) для державного службовця щодо проявів його політичної упередженості. При цьому слід зазначити, що ця стаття не пов'язує політичну упередженість державного службовця ні з його робочим часом, ні з виконанням ним посадових обов'язків. Таким чином його політична неупередженість має забезпечуватися як у робочий, так і поза робочий час.

Щодо *демонстрування своїх політичних поглядів* слід зазначити, що воно може мати прояв в участі державного службовця у певних політичних заходах партії, фотографіях на фоні атрибутів партії, публікаціях (як автор, співавтор), заявах, виступах, носінні одягу з емблемами партії, матеріальній чи іншій допомозі тощо;

Щодо *вчинення інших дій або бездіяльності* — мова йде про вчинення їх державним службовцем у будь-який спосіб, що може засвідчити його особливе ставлення до політичних партій і негативно вплинути на імідж державного органу та довіру до влади або становити загрозу для конституційного ладу, територіальної цілісності і національної безпеки, для здоров'я та прав і свобод інших людей. При цьому, названа стаття не передбачає переліку дій або бездіяльності державного службовця, які можуть мати прояви його політичної упередженості. Таким чином, у кожному конкретному випадку це питання вирішується шляхом

співставлення цілого ряду обставин. Особливе ставлення до певних політичних партій може мати прояв у позитивних чи негативних: виступах, публікаціях, висловлюваннях, використанні атрибутики партій тощо. Важливо зазначити, що прояви ставлення до певних політичних партій може бути відкритим, або скритим (завуальованим).

ТОДОЩАК О. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
дєкан судово-адміністративного факультету,
доцент кафедри адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

**ОСОБЛИВОСТІ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА
У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ**

Проблематика захисту персональних даних неоднозначно сприймається науковою спільнотою, оскільки, з одного боку розглядається як важливий прояв недоторканності приватного життя, який, безумовно, має отримати належний захист, а з іншого, — поступово формується усвідомлення необхідності сприйняття значно більшого ступеня відкритості за сучасного розвитку інформаційних технологій, активізації громадянського суспільства, формування і використання численних інформаційних баз як на державному, так і на державному рівні.

Законодавство визначає персональні дані як відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована. Достатньо широке визначення персональних даних дає змогу до таких віднести інформацію про будь-які сфери життя людини. Первинними джерелами відомостей про фізичну особу є видані на її ім'я документи, підписані нею документи, відомості, які особа надає про себе. Але, слід зазначити, що законодавством України не встановлено і не може бути встановлено чіткого переліку відомостей про фізичну особу, які є персональними даними, задля можливості застосування положень Закону України «Про захист персональних даних» до різноманітних ситуацій, в тому числі при обробці персональних даних в інформаційних (автоматизованих) базах та картотеках персональних даних, що можуть виникнути у майбутньому, у зв'язку зі зміною в технологічній, соціальній, економічній та інших сферах суспільного життя. При цьому, усі дії з персональними даними охоплюються поняттям «обробка персональних даних», під чим Закон розуміє збирання, реєстрацію, накопичення, зберігання, адаптування, зміну, поповнення,